Studieplan till

Jag är jägare

Studie
främjandet

Innehåll

Inledning ..... sid 3

Vad är en studiecirkel? ..... sid 4

Tips till din studiecirkel om Jag är Jägare ..... sid 5

Träff 1: Viltmaten ..... sid 6

Träff 2: Naturvården ..... sid 7

Träff 3: Jägarskolan ..... sid 8

Träff 4: Jakthunden ..... sid 8

Hur kan man lära sig mer? ..... sid 9

Inledning

Efter att jag själv tagit jägarexamen 2012 började jag arbeta på en dokumentärserie om svensk jakt och svenska jägare. Ursprungligen från Värmland, ett varglän, och aktiv inom miljöarbete sedan nästan 20 år, noterade jag en ofta hätsk samtalston bland både arbetskollegor inom miljörörelsen och kamrater i jaktlagen. Jag märkte hur lite grupperna egentligen visste om varandra, utanför vargfrågan och att jakt innefattar möjligheten att döda vilda djur. Den okunskapen tycktes mig ligga till grund för en stor del av de ofta infekterade konflikterna.

Jag ville därför berätta och visa hur de flesta jägare jag träffat resonerar och hur jakt i Sverige används för olika ändamål, inte bara till mat eller som hobby. Jag ville också visa att det inte bara är jägare som anser att jakt är en viktig del av den naturvård som sker i landet, och även lyfta etikens vitala del i jägarskolans teori och praktik. Min förhoppning är att serien används som en möjlighet att mötas och dela med sig av kunskaper, funderingar och värderingar runt Sveriges djur och natur.

För att främja ömsesidig förståelse medverkar personer från olika perspektiv, däribland jägarkåren, miljörörelsen, forskarvärlden och hundintresserade. Bland dessa finner vi kända och okända kvinnor och män i alla åldrar från runt om i hela landet. Allt från en 18-årig musikalstuderande i Värmland och en professor i naturgeografi i Stockholm, till en olympisk skidskytt, en renommerad kock, en skådespelare, en naturvårdschef och en trebarnsmor i Norrland.

Studiefrämjandet hoppas att denna film kan leda vidare till diskussioner, och studiecirklar som fokuserar på vad det innebär att vara jägare och hur ett naturintresse kan förena personer från många olika sfärer.

Helene Tivemark
Värmland

Studie
främjandet

JÄGAREFÖRBUNDET 1830

STIFTAD 13 DEC. 1889 SVENSKA KENNELKLUBBEN

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

April 2016
Författare: Helene Tivemark
Projektledare: Annika Stigmark
Grafisk form: Anna Lillkung
Foto: Helene Tivemark
Producerad för Studiefrämjandet i samarbete med Svenska Jägareförbundet och Svenska Kennelklubben.
studieframjandet.se

Vad är en studiecirkel?

Studiecirkeln är en unik lärandeform med lång historia i Sverige. Idén bakom studiecirkeln är lika enkel som genial: en studiecirkel är en liten grupp människor som av eget intresse samlas för att lära sig tillsammans.

Att starta en studiecirkel kostar ingenting och den kan handla om nästan vad som helst. Det är deltagarna själva som tillsammans planerar studiecirkelns upplägg. En studiecirkel präglas av ett demokratiskt synsätt. Det betyder att alla som deltar bidrar med sina synpunkter, analyser och idéer.

Givetvis kan vi på Studiefrämjandet hjälpa er med planering, studiematerial, passande lokal eller nätbaserade lösningar. Dessutom har vi ett brett nätverk med kunskap och erfarenhet från många områden, framförallt inom våra profilområden natur, djur, miljö och kultur.

Studiefrämjandet är ett av tio studieförbund som alla får ekonomiskt stöd av stat, landsting och kommun. Vi får stöd för att för att alla över 13 år ska ha möjlighet att, tillsammans med andra, dela och utveckla ny kunskap genom hela livet. Det kallas för folkbildning.

Några grundregler:

Det finns vissa grundregler för studiecirklar som är bra att känna till. Reglerna finns för att det är viktigt att kunna se att det ekonomiska stödet som subventionerar folkbildningen går till rätt ändamål.

- **En studiecirkel måste ha minst 3 deltagare som är över 13 år**
- **Studiecirkeln måste ha minst 3 träffar**
- **Varje deltagare måste närvara någon av de 3 första träffarna**
- **En studiecirkel måste omfatta minst 9 studietimmar**

I varje studiecirkel utses någon av deltagarna till cirkelledare. Som cirkelledare behöver du inte vara expert i ämnet eller ha svar på alla frågor. Din roll är att leda cirkeln framåt och se till att alla kan framföra sina synpunkter och påverka arbetet. Cirkelledaren är också den som håller kontakten med Studiefrämjandet.

Som ny cirkelledare får du ett introduktionssamtal då vi bland annat berättar vad Studiefrämjandet kan hjälpa till med. Du bli också inbjuden till att gratis delta i Studiefrämjandets ledarutvecklingsprogram.

Tips till din studiecirkel om Jag är jägare

Det finns många fördomar och förutfattade meningar om jägare och jakt i Sverige. Med Helene Tivemarks dokumentärserie ***Jag är jägare*** som grund presenterar Studiefrämjandet i samarbete med våra medlemsorganisationer Svenska Jägareförbundet och Svenska Kennelklubben material som kan användas som stöd vid studiecirklar eller diskussioner om jakt, jägare, mat, djur- och naturvård i Sverige.

En studiecirkel består av minst tre deltagare över 13 år. Handledningen är avsedd att användas som stöd vid studiecirklar. Det kan vara så att ni är några vänner eller grannar som på eget initiativ vill anordna en studiecirkel kring filmen och träffas hemma hos varandra. Kontakta i så fall närmaste Studiefrämjandeavdelning för att få hjälp att komma igång!

Studieplanen för Jag är jägare omfattar fyra cirkelträffar som utgår från de fyra olika avsnitten i ”Jag är jägare”-serien. Varje träff består av tre studietimmar. Grundtanken är att få större inblick i jaktens olika funktioner, samt lära sig om jakthunden, naturvården och viltmaten. Studiecirkelmaterialet kan fördelas över fler eller färre cirkelträffar. Bestäm i gruppen hur ni vill göra, utifrån era kunskaper och intressen.

Jägare i Värmland. Foto: Helene Tivemark

Träff 1: Viltmaten

Det första avsnittet i "Jag är jägare" lyfter fram aspekten med att döda i jakt. Här dyker både etiska, moraliska och existentiella frågor upp. Vad är skillnaden mellan personligt och "opersonligt" dödande såsom jakt jämfört med slakt. När är det "ok" att döda? (Ex. myggor som bits, råttor i källare, grisar som haft det bra, jaktbart vilt?) Varför tycker vi att det är ok att döda vissa djur men inte andra?

Delen lyfter också upp frågor som berör köttätande och vegetarianism. Behöver det vara antingen eller? Kan vi acceptera varandras val utan fördömande? Viltkött är både ekologiskt och klimatsmart kött. Djurens lidande är ytterst kort när de blir träffade och de har levt i det fria fram tills skottögonblicket. Kan viltköttet således vara ett konstruktivt alternativ till industriellt kött? Varför/ varför inte?

Foto: Åsa Wrenfelt

Avsnittet tar även upp det faktum att det vid jakt är långt ifrån alla gånger man kommer till skott. Vilka andra behållningar av ett jakttillfälle finns? Hur kan jakt vara en sorts personligt ansvarstagande för en köttätare? Hur kan viltkött var ett etiskt konsumentval om man är köttätare?

Viltkött istället för industriellt kött

- Varför är det ofta mer känsligt med jakt än med djuruppfödning?
- Viltkött som konsumtionsval, varför/ varför inte? Hur kan viltkött vara ett bra alternativ till annat kött?
- Hur kan kött vara ett bra alternativ till vegetarisk föda?
- Hur kan det vara ett sämre val?
- Kan vi acceptera att vi gör olika val? Hur? (närproducerat viltkött jämfört med importerade icke-ekologiska grönsaker t.ex)

Från skogen till tallriken

- Hur tillagar man viltkött jämfört med t.ex. fläsk eller nöt?
- Hur kan icke-jägare få tillgång till viltkött?
- Hur ser kedjan "från skog till tallrik" ut?
- Vilka etapper finns och vilka lagar och regler gäller i dem?
- Etiska värderingar och tankar kring viltkött och dödande?

Tips!

Viltkött kan vara mera smakrikt än industriellt kött. Samtidigt smakar alla skogens djur olika. Ett tips till denna träffen om viltkött är att deltagarna tar med sig olika viltkött och smakar på maten. Hur skiljer sig smakerna åt? Vilka vilda djur känns "rätt" eller "fel" att äta? Hur skiljer sig smaken från industriellt kött? Vem äter hellre viltkött/industriellt kött?

Träff 2: Naturvården

Jakt innebär förutom tillgång till viltmat också naturvård och viltvård. Naturvård gynnar den biologiska mångfalden och begränsar även de skador som viltstammar kan åsamka både skogs- och jordbruk. Viltvård är åtgärder som ser till att vilt överlever, till exempel utfodring, anläggning av våtmarker och predatorkontroll.

Målet med detta avsnitt är att informera om vilka samhällsnyttor jakt bidrar med. Avsnittet skildrar bland annat kärleken till naturen som jägare oftast har och om det ekologiska sammanhang som jakten är en del av. Avsnittet skildrar också de naturvetenskapliga kunskaper erfarna jägare besitter och det större sammanhanget själva jakten innebär förutom att gå ut i skogen och sätta sig med en bössa.

Hur viktig är jakten för naturvård? Går åsikterna isär i frågan? Vilka andra utför natur- och viltvård? Om jakten är viktig för naturvård, på vilket sätt kan vi se till att natur- och viltvård förblir centrala i jakten och för jägare?

Betydelsen av natur- och viltvård

- Viltvård och naturvård, vad är vad och hur hänger de ihop?
- Vad har ni för exempel på viltvård?
- Hur gynnar dessa exempel naturen i sin helhet?
- Lägger alla jägare nio av tio timmar på viltvård? Bör alla jägare intressera sig för naturvård?
- Vem ”sköter om” naturen idag? Vilka kan/bör sköta om naturen?
- Hur kan vi försäkra oss om att natur- och viltvård utförs på bästa möjliga sätt?

Viltvård och etik

- Vem bestämmer över naturen idag?
- Hur ser vi här i Sverige på naturen jämfört med många andra länder? Exempel?
- Vad finns det för etiska värderingar och tankar kring viltvård och naturresursförvaltning? Vad har ni för etiska värderingar?
- Om vi behöver jaga för att försäkra att den biologiska mångfalden bevaras, varför är det så många som förhåller sig negativt till jakt? Kan vi hitta kompromisser i frågan?

Hinder för naturvård i jakt?

- Hur kan vi få nya jägare intresserade av natuvård?
- Utan jaktlag, hur kan jägare hålla på med naturvård?

Naturvård i jakt. Foto: Helene Tivemark

Träff 3: Jägarskolan

Det tredje avsnittet ger en bredare syn på jägare genom att påvisa utbildningen som krävs och kunskaperna som genereras genom jägarutbildningen och jaktlig erfarenhet samt hur detta bidrar till samhället på olika sätt.

Som jägare får man först och främst lära sig om alla djur i skogen, men även om ekologi, hur naturen fungerar, viltvård, vapenvård, lagstiftning och vad som sker efter skottet. En jägarexamen är följaktligen inget man får lättvindigt, utan det kräver både teoretiska och praktiska studier samt teoretisk och praktisk examen.

Det är viktigt att varje individ som tar jägarexamen känner sig säker när de beger sig ut på sin första jakt. Säkert skytte är också viktigt för att djuren inte ska lida i jakten.

Jakt och naturvetenskap

- Vad bör en jägare veta om naturen?
- Varför är det viktigt som jägare att veta hur naturen fungerar och ser ut?
- Vem vet dessa saker om naturen i vårt samhälle idag utöver jägarna?
- Varför vet man i allmänhet så lite om jägares kunskap och vad som krävs för att få jaga? Hur kan informationen spridas tydligare?
- Kan ni ge exempel på saker som jägare ser i skogen en vanlig dag? Vad har det för betydelse?

Jägarskolan

- Vad anser ni om jägarexamens krav? Är de tillräckligt höga och omfattande? Varför/varför inte?
- Hur är utbudet av jägarutbildningar på er ort?
- Vad anser ni att jägarskolor borde satsa mera på i sina utbildningar? Vad saknas?
- När skulle ni känna er trygga att gå ut och jaga? Vilka färdigheter vill ni ha innan ni ger er ut på jakt? När blir man en fullärd jägare?

Risker i jakt

- Vad anser ni om jägarutbildningarnas fokus på att djuren inte ska lida? Får jägarstuderande tillräckligt med träning för detta?
- Hur kan vi göra jakt säkrare med tanke på riskerna som vapen medför?
- Vad har ni för etiska värderingar/ tankar kring jägarutbildning och kunskap om naturen?

Är du intresserad av att gå jägarskolan?

Studiefrämjandet och Svenska Jägareförbundet är störst inom jägarutbildning i Sverige och ordnar gemensamma Jägarskolor som förbereder dig grundligt för din jägarexamen. Läs mer på www.studieframjandet.se/jagarskolan eller i vår Jägarskolan -broschyr!

Träff 4: Jakthunden

Jakthundar har använts i tusentals år. Idag är de dessutom viktiga vid eftersök på vilt som skadats i trafiken, en samhällstjänst som jägare utför året runt i hela landet. I dag finns även regler som ser till att en viss jakthundetik följs, både för att skydda hunden och viltdjuren.

Målet med avsnittet "Jakthunden" är att lyfta förutfattade meningar om hundar i samband med jakt samt att informera om hundens roll. Avsnittet skildrar den stora varietet som finns bland jakthundar och deras arbetssätt, samt vikten av hunden både historiskt för vår överlevnad här i norr och i nutid med eftersök vid till exempel trafikolyckor med vilt.

Förutfattade meningar om jakthunden

- Vad har ni hört för förutfattade meningar om hundens roll i jaktliga sammanhang?
- Vad var hundens roll i jakt och vår överlevnad förr?
- Är löshundsjakt ett levande kulturarv? Hur då?

Hundens roll i jakt

- Vad är hundars roll i största allmänhet, utanför jakten?
- Vad är hundars roll i jakt?
- Vad har hundarna för sinnen och kunskap som vi människor inte har?
- Vilka olika sorters hundar behövs i jakt?
- VIlka olika roller kan hundarna ha?
- Vad finns det för kurser och vidareutbildningar för dig som vill ha en jakthund?

Jakthunden och etik

- Vilka etiska regler finns det angående nyttjandet av jakthund?

Jakthunden är en viktig kompanjon i jakten. Foto: Helene Tivemark

- Är dessa regler tillräckliga? Varför/ varför inte?
- Har ni andra etiska värderingar och tankar kring hundar och jakt?
- Är det möjligt att bedriva jakt utan hund?

Fysiska krav på jakthunden, utrustning och träning

- Hur ska en jakthund tränas?
- Vilken utrustning måste man alltid ha med sig när man är ute och jagar med en jakthund?

Foto: Helene Tivemark

Hur kan man lära sig mer?

Om du är intresserad av att lära dig mera om jakt, viltmat eller naturvård hjälper Studiefrämjandet dig gärna. Vi har studieplaner för ett flertal olika studiecirklar som berör jakt och vilt. Du hittar studieplanerna när du går in på **www.studieframjandet.se/jakt**. Där finns fördjupande material i ämnen som den vilda maten och etik i jakt.

Om du vill starta en egen studiecirkel runt ett specifikt ämne som berör jakt kan vi assistera med lokal, marknadsföring och annat stöd. Kontakta i så fall Studiefrämjandet på din ort för att komma igång.

På Svenska Jägareförbundets och Svenska Kennelklubbens hemsidor hittar du även inspiration, fakta och kunskap om allt som berör jakt och hundens roll i jakt. För mer information och kontaktuppgifter kan du besöka **www.jagareforbundet.se** eller **www.skk.se**.

Det finns också flera möjligheter att arrangera evenemang, möten eller föredrag tillsammans med ditt närmaste Studiefrämjandetkontor om ämnen som berör jakt. Välkommen att höra av dig till oss med dina idéer!

Anteckningar

Jag är jägare: ett diskussionsmaterial

Vad kan du om jaktens funktion i Sverige?

Är du nyfiken på natur- och viltvård?

Vill du få en bättre inblick i svensk jakt?

Jakt är mycket mer än att bara sitta med en bössa och skjuta djur. Jägare besitter otrolig naturkunskap och värnar om både natur- och viltvård. Helene Tivemark i samarbete med Studiefrämjandet, Sveriges Jägareförbund och Svenska Kennelklubben presenterar dokumentärserien "Jag är jägare" som ger en djupare inblick i vad det innebär att vara jägare i Sverige. Vi hoppas att denna film ska leda vidare till diskussioner och studiecirklar som fokuserar på jakt, naturvård, vilka åtgärder som görs, på artkunskap och hur ett naturintresse kan förena personer från många olika sfärer. Den här studiehandledningen hjälper er att ha en struktur i diskussionerna och ger tips på fördjupande frågor och material.

Studiefrämjandet är ett av Sveriges största studieförbund. Vi är partipolitiskt och religiöst obundna med ett brett utbud av studiecirklar, utbildningar, kulturarrangemang och föreläsningar. Varje år samlas 230 000 deltagare i våra studiecirklar och kurser.

Vill du också lära dig mer tillsammans med andra? Ta kontakt med Studiefrämjandet där du bor och starta en Studiecirkel hos oss. Välkommen till Studiefrämjandet!